

“Let’s Talk About ‘Sex’ Baby”

Ιστορίες και θεωρίες του φύλου και της σεξουαλικότητας

Περιγραφή μαθήματος

Ξαγρυπνάς τα βράδια προσπαθώντας να καταλάβεις τι είναι η επιτελεσματικότητα του φύλου; Αντί για πρόβατα μετράς ουσιοκρατικές αντιλήψεις για να σε πάρει ο ύπνος; Σε προβληματίζει η ανάδυση της τρανσφοβίας στον φεμινισμό; Εάν βασανίζεσαι γενικά από τέτοια ερωτήματα, αυτό το μάθημα θα σου γεννήσει ακόμα περισσότερα!

Το μάθημα θα εξετάσει θεωρίες σχετικές με το φύλο και τη σεξουαλικότητα, τοποθετώντας τα σε ιστορικοπολιτικό και κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο (Πες το γρήγορα δέκα φορές!). Πιο συγκεκριμένα, θα γίνει αναφορά στο ιστορικό πλαίσιο των ΗΠΑ και της Γαλλίας από την μεταπολεμική περίοδο μέχρι την ανάδυση νέων κοινωνικών κινημάτων στα τέλη της δεκαετίας του 1960. Θα εστιάσουμε στην άνθιση και μεταλλαγή φεμινιστικών και ΛΟΑΤΚΙ+ κινημάτων στην Ελλάδα της μεταπολίτευσης, εξερευνώντας πώς διαμορφώνονται, διαπραγματεύονται και μεταμορφώνονται επιθυμίες, υποκειμενικότητες και ταυτότητες. Το μάθημα θα εξερευνήσει πτυχές που συχνά περιθωριοποιούνται στις κυρίαρχες ιστορικές αφηγήσεις, όπως, λόγω χάρη, η κινηματική δράση τρανς υποκειμένων στις απαρχές των νέων κοινωνικών κινημάτων, ή οι λεσβιακές επιθυμίες στις δεκαετίες της μεταπολεμικής περιόδου. Με αυτό το ιστορικό υπόβαθρο, θα μελετήσουμε την ανάδυση της κουίρ πολιτικής και θεωρίας, τη σχέση τους με διεκδικήσεις οροθετικών ακτιβιστριών αλλά και τις μετατοπίσεις τους σε διάφορα πολιτισμικά συγκείμενα.

Σε μεθοδολογικό επίπεδο, οι συμμετέχουσες θα πειραματιστούν με τη μέθοδο της προφορικής ιστορίας, η οποία έχει χρησιμοποιηθεί από φεμινίστριες και κουίρ ιστορικούς ως αντίδοτο στη συσκότιση περιθωριοποιημένων υποκειμενικοτήτων και συλλογικοτήτων στην ηγεμονική ιστορία. Οι συμμετέχουσες θα κληθούν να διεξάγουν μία προφορική ιστορία με ένα ή περισσότερα άτομα που έχουν συμμετάσχει σε κινήματα ή διεκδικήσεις στους φεμινιστικούς ή και ΛΟΑΤΚΙ+ πολιτικούς χώρους, ή ειδιάλλως που έχουν βιώματα σχετικά με την ύλη του μαθήματος (στην περίοδο 1974-2010).

Στο μάθημα, επιπλέον, θα μελετήσουμε σύγχρονες οντολογικές και πολιτικές θεωρίες φύλου και σεξουαλικότητας. Με αφετηρία μία γενεαλογία του φύλου και της σεξουαλικότητας (εστιάζοντας στο έργο της Μποβουάρ και του Φουκώ), θα εξετάσουμε εννοιολογήσεις του φύλου (π.χ., σε τί αποσκοπεί και κατά πόσο υφίσταται η διάκριση μεταξύ βιολογικού και κοινωνικού φύλου;), τη σχέση μεταξύ φύλου και σεξουαλικότητας, τη σχέση μεταξύ πατριαρχίας, καπιταλισμού και αποικιοκρατίας, αλλά και τη θεωρία της επιτελεσματικότητας. Θα συζητήσουμε πώς ορισμένες εννοιολογήσεις του φύλου και της σεξουαλικότητας έχουν συνεισφέρει ή βασίζονται σε πολιτικούς αποκλεισμούς και αποσιωπήσεις. Τέλος θα αναζητήσουμε τις συνυφάνσεις του φύλου και της σεξουαλικότητας με πολλαπλούς άξονες καταπίεσης και εκμετάλλευσης. Πώς διανοίγονται ορίζοντες για συμμαχίες και ανατρέπονται στεγανές οριοθετήσεις του πολιτικού υποκειμένου;

Στόχοι

- Εξοικείωση με κεντρικές έννοιες στη μελέτη φύλου και σεξουαλικότητας
- Εξοικείωση με τις βασικές αρχές της μεθόδου της προφορικής ιστορίας
- Κατανόηση κεντρικών διαμαχών στο εσωτερικό κινημάτων σχετικών με φύλο και σεξουαλικότητα, αλλά και των συσχετισμών και συγκρούσεων μεταξύ του φεμινιστικού και του ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματος
- Αντίληψη του πώς συνομιλούν οι διάφορες θεωρήσεις, αφηγήσεις και πολιτικές φύλου και σεξουαλικότητας σε διαφορετικά ιστορικά και χωρικά πλαίσια

Λεπτομέρειες

Πότε; Κάθε Δευτέρα, 18:00-21:00 από τις 4 Νοεμβρίου μέχρι τις 24 Φεβρουαρίου. 13 τρίωρες συναντήσεις (39 διδακτικές ώρες), μία βραδιά κινηματογραφικής προβολής Παρασκευή (20 Δεκεμβρίου) και μία ημερίδα (17 Φεβρουαρίου) στην οποία οι συμμετέχουσες του μαθήματος θα παρουσιάσουν και συζητήσουν την προφορική ιστορία που διεξήγαγαν στο πλαίσιο του μαθήματος.

Πού; Το μάθημα θα λάβει χώρα στο **Φεμινιστικό Αυτόνομο Κέντρο Έρευνας** (Αγίου Παντελεήμονος 7β, 104 46 Αθήνα). Βλ. www.feministresearch.org

Ποι@; Οι 4 συν-διδάσκουσες είναι η Μπέσυ Πολυκάρπου, η Βιβή Παπανικόλα, η Νιόβη Εμμανουήλ και η Άννα Καραστάθη. Αποτελούν μία διεπιστημονική ομάδα συνθέτοντας φιλοσοφικές, ανθρωπολογικές και αρχιτεκτονικές προσεγγίσεις με τις σπουδές φύλου. 10 συμμετέχουσες,* οι οποίες μπορούν να είναι φοιτήτριες/ερευνήτριες/καθηγήτριες σπουδών φύλου ή και συναφών κλάδων, ακτιβίστριες, συγγραφείς, μεταφράστριες, καλλιτέχνες, ή άτομα που ενδιαφέρονται για τα θέματα και τις μεθοδολογίες που πραγματεύεται το μάθημα. Οι συμμετέχουσες θα πρέπει να έχουν καλή γνώση ελληνικών και αγγλικών, καθώς μέρος της βιβλιογραφίας θα είναι στα αγγλικά και δεν έχει μεταφραστεί στα ελληνικά. Το τελικό συλλογικό κείμενο που συνθέτει τις προφορικές ιστορίες που θα διεξάγουν οι συμμετέχουσες στο πλαίσιο του μαθήματος θα είναι στα ελληνικά. Δέσμευση συμμετοχής: Οι συμμετέχουσες δεσμεύονται να παρακολουθήσουν τις 13 3-ώρες συνεδριάσεις και να συμμετέχουν στην ημερίδα κατά την ολοκλήρωση του μαθήματος.

*Η χρήση του θηλυκού γένους είναι συμπεριληπτική προς όλα τα φύλα.

Πώς; Η παιδαγωγική μας προσέγγιση αντλεί από φεμινιστικές, απο-αποικιακές, αντι-ιεραρχικές επιστημολογίες. Τα μαθήματα στο ΦΑΚ Έρευνας χρησιμοποιούν διερευνητικές¹ μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης οι οποίες στοχεύουν στην ενδυνάμωση των συμμετεχουσών ως δρώντα

¹ Η διερευνητική μάθηση αποτελεί μια διαδικασία αυτο-κατευθυνόμενης μάθησης, η οποία ακολουθεί τα εξής στάδια: (1) αναρωτιέμαι (2) διερευνώ (3) δημιουργώ (4) συζητώ (5) αναστοχάζομαι. Σύμφωνα με τη διερευνητική παιδαγωγική μέθοδο, οι μέθοδοι διδασκαλίας που εφαρμόζονται, συνάδουν με τη στάση του ερευνητή/της ερευνήτριας η οποία διέπει την επιστημονική δραστηριότητα. Εν τέλει, ο στόχος της μεθόδου διερευνητικής μάθησης είναι να φτάσουμε σε ένα σημείο όπου δεν διερευνούμε απλώς ερωτήσεις που τίθενται από άλλους, αλλά διατυπώνουμε τα δικά τους ερευνητικά ερωτήματα, μετατρέποντας τη μάθηση από μία εξωγενή σε μία ενδογενή διαδικασία.

υποκείμενα και την αναγνώριση και ανάπτυξη των προϋπάρχουσων τους γνώσεων. Βασιζόμαστε σε οριζόντιες σχέσεις οι οποίες διαταράσσουν και αποδομούν τις ιεραρχίες μεταξύ «διδάσκουσας» και «σπουδάστριας».

Αναλυτικό πρόγραμμα

4 Νοεμβρίου	Εισαγωγή και γνωριμία
11 Νοεμβρίου	Μεθοδολογία: Προφορική ιστορία
18 Νοεμβρίου	Μεταπολεμικές Ιστορίες (1940-1960)
25 Νοεμβρίου	Αναδύσεις νέων κινημάτων
2 Δεκεμβρίου	Μεθοδολογία: Προφορική Ιστορία (Παρουσίαση Τασούλας Βερβενιώτη)
9 Δεκεμβρίου	Ιστορίες Πρώιμης Μεταπολίτευσης
16 Δεκεμβρίου	Ιστορίες Ύστερης Μεταπολίτευσης και η ανάδυση του κουίρ
20 Δεκεμβρίου	Προβολή ταινιών: <i>United in Anger</i> (2012), <i>120 battements per minute</i> (2017)
23 Δεκεμβρίου	Δεν θα υπάρξει συνάντηση
30 Δεκεμβρίου	
6 Ιανουαρίου	
13 Ιανουαρίου	Γενεαλογία του φύλου και σεξουαλικότητας
20 Ιανουαρίου	Η διάκριση βιολογικού και κοινωνικού φύλου
27 Ιανουαρίου	Επιτελεστικότητα (Performativity)
3 Φεβρουαρίου	Εργαστήριο προφορικής ιστορίας
10 Φεβρουαρίου	Αποκλεισμοί και συμμαχίες
17 Φεβρουαρίου	Ημερίδα (ολοήμερη)
24 Φεβρουαρίου	Κλείσιμο μαθήματος

Ενδεικτική βιβλιογραφία*

Alamilla Boyd, N. & Roque Ramírez, H. N. (2012). *Bodies of Evidence: The Practice of Queer Oral History*. New York: Oxford University Press.

Αποστολίδου, Α. (2011). Queer: Στα ίχνη της πολιτισμικής διαδρομής ενός “αλλόκοτου” όρου.

Στο *Γλώσσα και Σεξουαλικότητα: Γλωσσολογικές και Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις*, επ. Κ. Κανάκης. Αθήνα: Εικοστός Πρώτος, 135-160.

Athanasiou, A., Kolocotroni, V. & Papanikolaou, D. (2018). On the Politics of Queer Resistance and Survival. *Journal of Greek Media & Culture* 4(2): 269–280.

Βαΐου, Ντ. & Ψαρρά, Α. (2018). *Εννοιολογήσεις και πρακτικές του φεμινισμού: Μεταπολίτευση και “μετά”*. Αθήνα: Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.

Beachy, R. (2010). The German Invention of Homosexuality. *The Journal of Modern History*, 82(4), 801-838.

Beauvoir de, S. (2009). *Το Δεύτερο Φύλο*, μτφ. Τζ. Κωνσταντίνου. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Βερβενιώτη, Τ. (2012). *Κούλα Ξηραδάκη: «Εγώ Δεν Τα Παράτησα....»*, Βιογραφία μιας αυτοδίδακτης ιστορικού. Αθήνα: Κουκκίδα.

Bhattacharyya, G. (2008). *Σεξουαλικότητα και Κοινωνία: Σύγχρονες Προσεγγίσεις*. Αθήνα: Σαββάλας.

Butler, J. (2006). Performative Acts and Gender Constitution: An essay in Phenomenology and Feminist Theory. *Theatre Journal* 40(4), 519-531.

Butler, J. (2006). Απο-μίμηση και έμφυλη ανυπακοή. Στο *Σεξουαλικότητα: Θεωρίες και Πολιτικές της Ανθρωπολογίας*, επ. Κ. Γιαννακόπουλος, μτφ. Α. Αθανασίου. Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 219-258.

Cohen, C. J. (1997). Punks, Bulldaggers, and Welfare Queens: The Radical Potential of Queer Politics?. *GLQ: A journal of lesbian and gay studies*, 3(4), 437-465.

Θεοδωρακόπουλος, Λ. (2005). *«Αμφί» και Απελευθέρωση: Χρονικό - κείμενα*. Αθήνα: Πολύχρωμος Πλανήτης.

Fausto-Sterling, A. (2016). *Τα πέντε φύλα*. Αθήνα: Τοποβόρος.

Foucault, M. (2011). *Ιστορία της Σεξουαλικότητας: Τόμος 1: Βούληση για Γνώση*. Αθήνα: Πλέθρον.

Kantsa, V. (2009). ‘Vizibility’: Women, Same-Sex Sexualities and the Subversion of Gender. *Journal of Mediterranean Studies*, 18(2), 213-240.

Larovsky Kennedy, E. & Davis, M.D. (2014/1993). *Boots of Leather, Slippers of Gold: The History of a Lesbian Community*, 20th anniversary edition. New York and London: Routledge.

Μπομπόλου, Λ. (2008). *Φεμινισμός Εσωτερικού Χώρου: Ιστορίες γυναικών - Χρονικό μιας πορείας στο φεμινιστικό κίνημα (1979-2005)*. Αθήνα: Κουκκίδα.

Παπανικολάου, Δ. (2018). *Κάτι τρέχει με την οικογένεια: έθνος, πόθος και συγγένεια στην εποχή της κρίσης*. Αθήνα: Πατάκη.

Rubin, G.S. (2011). *Deviations: A Gayle Rubin Reader*. Durham: Duke University Press.

Stryker, S. (2008). *Transgender History*. Berkeley: Seal Press.

Stryker, S. & Whittle, S. (2006). *The Transgender Studies Reader*. New York and London: Routledge.

Stryker, S. & Aizura, A. (2013). *The Transgender Studies Reader 2*. New York and London: Routledge.

Wittig, M. (1992). *The Straight Mind and Other Essays*. Boston: Beacon Press.

Πρωτογενές υλικό:

Λάβρυς, Νταλικά, Σκούπα, S.T.A.R. Zine, QV Zine, κ.ά.

Μυθιστορήματα:

Feinberg, L. (2014/1993). *Stone Butch Blues*, 20th anniversary edition. New York: Alyson Books.

Lorde, A. (1982). *Zami: A New Spelling of My Name*. Watertown, Mass.: Persephone Press.

Ταχτοής, Κ. (1989). *Το Φοβερό Βήμα*. Αθήνα: Εξάντας.

* Θα υπάρξει χώρος προς τη συνδιαμόρφωση της ύλης από τις συμμετέχουσες κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Δήλωση ενδιαφέροντος:

“Let’s Talk About ‘Sex,’ Baby”: Ιστορίες και θεωρίες του φύλου και της σεξουαλικότητας

Όνομα: _____

Η-μέιλ: _____

Σχετική εμπειρία/υπόβαθρο: _____ (<150 λέξεις)

Ερευνητικά ενδιαφέροντα: _____ (<100 λέξεις)

Διατυπώστε ένα αρχικό ερώτημα: _____ (μία πρόταση)

Ανάγκες προσβασιμότητας: _____

Δήλωση διαθεσιμότητας: Θα μπορέσω να παρακολουθήσω ___ από τις 13 συναντήσεις

Αποστολή δήλωσης ενδιαφέροντος σε μορφή pdf/word στο info@feministresearch.org μέχρι την **Τρίτη 29 Οκτωβρίου 2019, 23:59**.

Απάντηση: Πέμπτη 31 Οκτωβρίου 2019.

Τα **κριτήρια επιλογής** συμμετεχουσών είναι (1) η συνάφεια ενδιαφερόντων και υποβάθρου, (2) η ποιότητα του ερωτήματος σχετικά με τους στόχους του μαθήματος, (3) η διαθεσιμότητα και η δέσμευση παρακολούθησης και (4) η ποικιλομορφία τοποθετήσεων, ενδιαφερόντων και προσεγγίσεων του συνόλου.

Για την όποια ερώτηση ή απορία είμαστε στη διάθεσή σας στο παραπάνω η-μέιλ ή τηλεφωνικώς στο +30 6945 1733085 (Άννα) ή το +30 6972 557487 (Νιόβη).